Registru pentru consemnarea și analizarea propunerilor, sugestiilor, opiniilor cu valoare de recomandare primite

Numele autorității sau instituției publice: Primăria Municipiului Timișoara
Responsabil: Popescu Mihaela Petronela

Nr. crt.	**Data primirii**	**Persoana/Organizația inițiatoare**	**Date de contact (cel puțin e-mail)**	**Textul propus de autoritatea inițiatoare**	**Conținut propunere/ sugestie/opinie**	**Stadiu (preluată/ nepreluată)**	**Justificarea nepreluării**
	31.08.2026	**Uniunea Democrată maghiară din România – Organizația Județeană Timiș**	**rmdsz.tm@gmail.com**				

Nr. crt.	Textul propus de autoritatea inițiatoare	Conținut propunere/sugestie/opinie	Stadiu (preluată/ nepreluată)	Justificarea nepreluării
1.		Se introduce obiectivul strategic OS1.3 „Asigurarea multilingvismului funcțional în administrația publică locală și în spațiul public”, cu următoarele măsuri: **1.3.1 Adoptarea unei politici lingvistice locale** — regulament aprobat prin hotărâre a Consiliului Local privind utilizarea limbilor comunităților naționale tradiționale ale orașului în raporturile cu administrația publică locală, care va reglementa cel puțin: dreptul cetățeanului aparținând uneia dintre comunitățile naționale tradiționale de a se adresa, verbal și în scris, Primăriei Municipiului Timișoara și structurilor subordonate în limba sa maternă și de a primi răspuns, la cerere, în aceeași limbă, în termenele legale; asigurarea, la cerere, a unor servicii publice și în limba maternă, în special oficierea căsătoriei; inscripționarea multilingvă a denumirilor sediilor Primăriei, ale instituțiilor și structurilor subordonate;	preluat parțial	1.3.1. preluat parțial Municipiul Timișoara susține promovarea diversității lingvistice și facilitarea accesului comunităților minorităților naționale la informațiile și serviciile publice, cu respectarea cadrului constituțional și legislativ în vigoare. Astfel, se poate avea în vedere dezvoltarea unor măsuri care să faciliteze comunicarea cu cetățenii aparținând minorităților naționale, inclusiv posibilitatea depunerii unor solicitări în limbile minorităților naționale, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare. Menționăm că actele oficiale și răspunsurile emise de autoritățile administrației publice locale trebuie întocmite și comunicate în limba română, în conformitate cu legislația națională aplicabilă administrației publice și regimului actelor oficiale. De asemenea, se poate avea în vedere extinderea utilizării inscripționării multilingve pentru instituții și obiective culturale relevante pentru comunitățile minoritare, precum și promovarea identității multiculturale a orașului prin elemente de semnalistică și informare publică adaptate contextului local și în limita bugetului alocat.

		● accesibilitatea în limbile respective a paginii de internet și a canalelor de comunicare online ale Primăriei, cel puțin pentru secțiunile de interes public general; ● publicarea, cel puțin în rezumat, în limbile respective, a hotărârilor Consiliului Local, a dispozițiilor primarului și a comunicatelor de interes public; ● utilizarea limbilor respective cu ocazia evenimentelor publice importante ale orașului.		În ceea ce privește oficierea căsătoriilor și alte activități cu caracter ceremonial sau public, utilizarea limbii minorității naționale este posibilă la cererea persoanelor interesate, cu condiția asigurării utilizării concomitente a limbii române, ca limbă oficială a statului și a existenței personalului calificat conform legislației în vigoare privind oficierea căsătoriilor astfel încât actul administrativ și efectele sale juridice să respecte cerințele legale. Nu se poate prelua obligația de publicare sistematică a hotărârilor Consiliului Local, a dispozițiilor primarului sau a altor acte administrative în limbile minorităților naționale și nici obligația de asigurare integrală a funcționării multilingve a tuturor canalelor de comunicare ale administrației locale, întrucât aceste măsuri implică resurse administrative, umane și financiare semnificative și depășesc obligațiile prevăzute de cadrul normativ actual. Strategia poate, însă, încuraja dezvoltarea graduală a unor instrumente de informare și comunicare multilingvă pentru conținuturile de interes public major, în funcție de resursele disponibile și de nevoile identificate la nivelul comunităților locale.
		1.3.2 Plan multianual de inscripționare multilingvă — elaborarea și aprobarea unui plan de inscripționare multilingvă eșalonată în spațiu și timp a străzilor, piețelor, parcurilor și obiectivelor urbane, cu prioritizarea zonelor și a obiectivelor cu semnificație istorică pentru comunitățile respective.	preluat	1.3.2. preluat
		1.3.3 Consolidarea structurii administrative de specialitate — Compartimentul Minorități și Relații Interetnice se reorganizează ca structură de sine stătătoare, subordonată direct primarului, încadrată cu personal având competențe lingvistice certificate în limbile comunităților	nepreluat	1.3.3. Propunerea nu poate fi preluată în forma solicitată. În structura organigramică a Primăriei Municipiulu Timișoara, Compartimentul Minorități și Relații Interetnice se află în subordinea Direcției Relații Comunitare conform HCL 190 din data de 28.04.2026.

		tradiționale și cu buget propriu, dimensionat în raport cu atribuțiile ce îi revin.		
2.		Începând cu exercițiul bugetar 2027, se constituie anual o linie de finanțare dedicată proiectelor culturale, educaționale, de tineret și interculturale ale comunităților minorităților naționale, în cuantum de **minimum 15%** din totalul liniilor de finanțare nerambursabilă gestionate de Centrul de Proiecte al Municipiului Timișoara. Prioritățile anuale și criteriile de evaluare specifice ale liniei de finanțare se stabilesc pe baza propunerilor Consiliului Consultativ al Minorităților Naționale. Linia de finanțare are caracter distinct și nu se substituie accesului organizațiilor comunităților minoritare la celelalte linii de finanțare ale municipiului, la care acestea participă în condiții de egalitate. Pentru proiectele și evenimentele cu caracter recurent se instituie posibilitatea finanțării multianuale, pe perioade de cel puțin 3 ani, cu evaluare anuală, în condițiile Legii nr. 273/2006 privind finanțele publice locale.	preluat parțial	Propunerea creării unei linii de finanțare apare în strategie - pag. 41, măsura 1.2.2., respectiv la pagina 44, măsura 2.1. Consultarea minorităților naționale este principiul 5 al strategiei, se regăsește la pagina 30 - Promovarea unor procese de consultare, dialog și participare la luarea deciziilor, respectiv ca măsură specifică. 2.2.2 Facilitarea implicării organizațiilor comunităților minoritare în procese decizionale, la pagina 46. Cadrul de finanțare al Centrului de Proiecte va include criterii clare și obiective de evaluare, inclusiv perioadele de finanțare, aplicabile în condiții de egalitate tuturor solicitanților, fără a crea obligații financiare care nu pot fi garantate la momentul adoptării strategiei.
3.		Ponderea de referință utilizată pentru dimensionarea alocărilor nu se determină pe baza datelor recensământului din 2021. Până la operaționalizarea sistemului local de colectare și analiză a datelor prevăzut la măsura 1.2.3, ponderea de referință se stabilește pe baza celor mai recente serii de date credibile disponibile, corectate cu estimările fundamentate științific privind subînregistrarea, procentul de 15% având caracterul unui **prag minim**, iar nu al unui plafon.	nepreluat	Menționăm că ponderea de referință utilizată în cadrul strategiei a fost stabilită de către experții și specialiștii implicați în elaborarea documentului, pe baza datelor disponibile la momentul realizării analizei, a cercetărilor și studiilor prealabile, precum și a procesului de consultare desfășurat în etapa de fundamentare a strategiei. Metodologia utilizată pentru determinarea acestei ponderi a avut în vedere surse de date relevante și informații validate în cadrul procesului de elaborare a documentului strategic, astfel încât aceasta să reflecte cât mai fidel realitățile locale și nevoile identificate. În consecință, nu se consideră oportună stabilirea prin strategie a unei alte ponderi de referință sau a unor mecanisme de corectare bazate pe estimări privind

				subînregistrarea, în lipsa unei metodologii oficiale și unitare asumate la nivel instituțional.
4.		Deciziile Consiliului Local Timișoara și ale primarului privind instituțiile de învățământ și de cultură care deservesc o comunitate minoritară — în special numirea, evaluarea și eliberarea din funcție a conducerii, bugetul anual, programul minimal, reorganizarea, schimbarea destinației ori a sediului — se adoptă numai după solicitarea avizului consultativ al organizațiilor reprezentative ale comunității respective, comunicat în termen de 15 zile de la solicitare. Avizul se publică odată cu proiectul de act administrativ, iar îndepărtarea de la conținutul acestuia se motivează public. Instituțiile vizate sunt cele finanțate integral sau parțial de la bugetul local, între care Teatrul Maghiar de Stat «Csiky Gergely», Teatrul German de Stat, Liceul Teoretic «Bartók Béla» și Liceul Teologic Romano-Catolic «Gerhardinum», precum și unitățile și secțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților	nepreluat	Regimul juridic privind numirea, evaluarea și eliberarea din funcție a conducerii instituțiilor publice de cultură și a unităților de învățământ este reglementat prin acte normative speciale, care stabilesc în mod exhaustiv procedurile aplicabile, autoritățile competente și componența organismelor de selecție și evaluare. Strategia nu poate institui proceduri paralele și nici condiționa exercitarea unor competențe legale de obținerea unui aviz consultativ obligatoriu din partea unor organizații externe procesului decizional prevăzut de lege. În cazul instituțiilor publice de cultură, managementul și evaluarea managerilor sunt reglementate prin **OUG nr. 189/2008 privind managementul instituțiilor publice de cultură**, care stabilește procedurile de concurs și evaluare, precum și componența comisiilor formate din specialiști în domeniu desemnați potrivit prevederilor legale. De asemenea, pentru instituțiile și serviciile publice de interes local, **Codul administrativ (OUG nr. 57/2019)** prevede că numirea conducătorilor se realizează pe baza concursului sau examenului organizat potrivit procedurilor și criteriilor aprobate în condițiile legii, competențele revenind autorităților publice locale și structurilor expres prevăzute de cadrul normativ. În ceea ce privește unitățile de învățământ, procedurile de ocupare a funcțiilor de conducere sunt reglementate prin **Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023** și prin metodologia aprobată de Ministerul Educației, care stabilesc organizarea concursurilor și componența comisiilor de selecție.
5.		Se elaborează și se aprobă, în termen de 12 luni de la adoptarea strategiei, un **program multianual de investiții** în infrastructura instituțiilor de învățământ și de cultură ale minorităților naționale finanțate de la bugetul local, cuprinzând lucrări de punere în siguranță, consolidare, reabilitare termică, modernizare a instalațiilor și dotare. Programul se fundamentează pe evaluări tehnice, se prioritizează în funcție de gradul de risc și este precedat de consultarea instituțiilor și a organizațiilor comunităților respective.	nepreluat	În prezent, prin intermediul **Centrului de Proiecte al Municipiului Timișoara,** există mecanisme care permit finanțarea unor programe și investiții multianuale, oportunitatea și dimensiunea acestora fiind analizate și stabilite anual în funcție de prioritățile municipiului, necesitățile identificate și resursele bugetare disponibile. De asemenea, investițiile în clădirile cu valoare istorică sau de patrimoniu se realizează în condițiile și limitele prevăzute de legislația în vigoare, prin programele și instrumentele de finanțare disponibile la nivel local, național sau european. Totodată, municipiul dispune deja de mecanisme de sprijin

		Clădirile aflate în administrarea sau în folosința instituțiilor de învățământ și de cultură ale minorităților naționale se includ în programele municipale de reabilitare a clădirilor istorice și de creștere a eficienței energetice, în condițiile legii. Sala fostului cinematograf «Arta» se include în lista clădirilor supuse refuncționalizării ca spații pentru evenimente culturale și comunitare, alături de obiectivele menționate în cap. «Oportunități».”		pentru astfel de investiții, inclusiv prin programele destinate cultelor și prin intervențiile realizate prin structurile municipale competente în domeniul educației și patrimoniului construit. În ceea ce privește includerea clădirilor utilizate de instituțiile minorităților naționale în programele municipale de reabilitare și eficiență energetică, această posibilitate există deja, în măsura în care respectivele imobile îndeplinesc criteriile de eligibilitate și condițiile prevăzute de programele de finanțare aplicabile. Nu se consideră oportună includerea în strategie a unor nominalizări punctuale de clădiri, instituții sau obiective de investiții, întrucât strategia are caracter general și stabilește direcții de dezvoltare și intervenție. Prioritizarea și nominalizarea concretă a investițiilor vor fi realizate în cadrul planurilor de acțiune și al programelor anuale sau multianuale de investiții aprobate de autoritatea locală, în funcție de evaluările tehnice, necesitățile identificate și resursele financiare disponibile.
6.		Se introduce măsura distinctă **1.1.4 „Protejarea patrimoniului funerar și memorial al orașului”**, cu următoarele activități: a.) inventarierea, în cimitirele aflate în administrarea municipiului, a mormintelor și a monumentelor funerare ale personalităților orașului, cu prioritate a celor rămase fără urmași sau fără titular al dreptului de concesiune; b.) instituirea, prin hotărâre a Consiliului Local, a categoriei „**mormânt protejat (istoric)”,** cu regim juridic care exclude reconcesionarea și desființarea, și aprobarea listei inițiale; c.) asigurarea de la bugetul local a întreținerii mormintelor astfel clasificate; d.) reglementarea parteneriatelor de adopție a monumentelor istorice și funerare de către persoane fizice și juridice, culte și organizații; e.) realizarea unui cadastru digital al monumentelor, plăcilor și obiectivelor memoriale ale comunităților minoritare;	preluat	Primăria Timișoara realizează inventarierea generală a locurilor de veci din cimitirele aflate în administrarea sa, fără o clasificare specifică a celor care aparțin personalităților orașului. Totodată, pentru încadrarea monumentelor funerare la categoria ”fără urmași/fără titular al dreptului de concesiune”, trebuie realizată o documentare specifică conform prevederilor legale. În ceea ce privește constituirea bazei de date privind patrimoniul comunităților minoritare, documentarea și realizarea acesteia pot fi realizate de către comunitățile minoritare, ulterior urmând ca acestea să transmită către administrația locală informațiile și datele relevante. Administrația locală va centraliza și va menține evidența acestora, în limita competențelor legale și a resurselor disponibile.

		f.) inventarierea și punerea sub protecția municipiului a statuilor și a monumentelor de for public de pe raza orașului.		
7.		Marcarea multilingvă vizează: monumentele publice, clădirile istorice și statuile; casele natale sau de locuit ale personalităților; străzile, pieţele și podurile cu semnificație istorică; locurile unor evenimente istorice. Denumirile de străzi, pieţe și obiective publice atribuite după personalități aparținând comunităților minoritare se înscriu în ortografia corectă a limbii respective, inclusiv cu semnele diacritice specifice; corectarea inscripționărilor eronate se realizează din oficiu, pe baza listei întocmite împreună cu organizațiile comunităților, fără a fi condiționată de solicitări individuale. Se completează lista personalităților cuprinse în Aleea Personalităților, aprobată prin H.C.L. nr. 132/24.03.2009, cu propunerile formulate de comunitățile minorităților naționale, transmise prin Consiliul Consultativ al Minorităților Naționale.	preluat parțial, cu modificări	Se completează lista personalităților cuprinse în Aleea Personalităților, aprobată prin H.C.L. nr. 132/24.03.2009, în funcție de spațiul disponibil, cu propunerile formulate de comunitățile minorităților naționale, transmise prin Consiliul Consultativ al Minorităților Naționale și aprobate prin HCL.
8.		Bisericile istorice ale minorităților naționale, recunoscute în condițiile Legii nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor, beneficiază de sprijin financiar regulat de la bugetul local pentru conservarea și reabilitarea lăcașurilor de cult și a clădirilor anexe cu valoare de patrimoniu, iar aceste imobile se includ în programul municipal de reabilitare a clădirilor istorice. Conservarea, reabilitarea, restaurarea, consolidarea și gestionarea clădirilor istorice se realizează pe baza unei prioritizări stabilite în funcție de valoarea culturală, starea de conservare, urgența intervenției și costuri, prioritizare precedată de consultarea comunității în cauză.	preluat parțial, cu completări	Autoritatea locală nu poate garanta prin strategie acordarea permanentă sau automată a finanțărilor. Alocările depind de aprobarea anuală a bugetului local, cererile depuse de culte, hotărârile Consiliului Local, disponibilitatea resurselor financiare. Legislația actuală nu instituie un drept al cultelor la finanțare regulată din bugetul local, ci doar posibilitatea acordării de sprijin. Completare: Municipalitatea sprijină, în limita resurselor bugetare aprobate anual și în conformitate cu legislația în vigoare, proiecte de conservare, restaurare, consolidare și punere în valoare a lăcașurilor de cult și a clădirilor anexe cu valoare patrimonială aparținând cultelor religioase recunoscute.

9.		Viitorul centru multicultural va găzdui cu titlu permanent: cursuri de învățare a limbilor comunităților tradiționale ale Banatului — maghiară, germană, sârbă — deschise deopotrivă membrilor comunităților și majoritarilor, organizate pe niveluri și pe categorii de vârstă; spații de întâlnire și de activitate puse gratuit la dispoziția organizațiilor comunităților minoritare, pe bază de programare; sedii pentru organizațiile de tineret ale comunităților minoritare care nu dispun de spații proprii. Accesul gratuit la spații nu se limitează la comunitățile mai puțin numeroase, ci privește orice organizație a unei comunități minoritare care nu dispune de spații adecvate, inclusiv organizațiile de tineret și grupurile de inițiativă din cadrul comunităților consolidate.	preluat	
10.		În cadrul liniei de finanțare dedicate (prevăzute la amendamentul nr.2) se constituie o componentă destinată evenimentelor reprezentative recurente ale comunităților minoritare și evenimentelor interculturale, pe baza următoarelor criterii obiective de eligibilitate: cel puțin cinci ediții consecutive; caracter deschis publicului larg; impact documentat prin număr de participanți și acoperire mediatică; componentă interculturală. Finanțarea se acordă pentru perioade de cel puțin 3 ani, cu evaluare anuală. Organizațiile comunităților minoritare sunt recunoscute ca parteneri și ca resurse în elaborarea și implementarea proiectelor municipale cu componentă culturală, educațională sau civică, iar nu exclusiv ca beneficiari ai unor finanțări.	nepreluat	Menționăm că liniile de finanțare, prioritățile și categoriile de proiecte eligibile sunt stabilite anual de către conducerea Centrului de Proiecte, în conformitate cu prevederile legale aplicabile, cu obiectivele strategice ale municipiului și cu resursele bugetare disponibile pentru fiecare exercițiu financiar. Criteriile de eligibilitate și evaluare sunt elaborate anual de specialiștii Centrului de Proiecte, astfel încât să răspundă nevoilor identificate la nivelul comunității și să asigure utilizarea eficientă, transparentă și competitivă a fondurilor publice.
11.		În relațiile cu orașele înfrățite situate în statele înrudite cu comunitățile minoritare din Timișoara, precum și în programele de cooperare transfrontalieră, Primăria Municipiului Timișoara	preluat parțial	Precizăm că Municipiul Timișoara recunoaște rolul important pe care comunitățile minorităților naționale îl pot avea în dezvoltarea relațiilor internaționale, a cooperării transfrontaliere

		asigură participarea reprezentanților comunității minoritare corespunzătoare la definirea agendei, la componența delegațiilor oficiale și la elaborarea programelor comune. Consiliul Consultativ al Minorităților Naționale este consultat cu privire la programul anual al relațiilor internaționale ale municipiului și formulează propuneri privind valorificarea rețelelor de contacte ale comunităților.		și a parteneriatelor cu orașele înfrățite, în special atunci când există legături culturale, istorice sau lingvistice relevante. În acest sens, în procesul de elaborare și implementare a proiectelor de cooperare internațională care vizează domenii de interes pentru comunitățile minoritare, administrația locală poate consulta organizațiile și reprezentanții acestora și poate valorifica expertiza, contactele și experiența acestora. De asemenea, în funcție de tematica și obiectivele acțiunilor desfășurate, se poate avea în vedere invitarea unor reprezentanți ai comunităților minoritare la evenimente, proiecte și inițiative de cooperare internațională. Nu poate fi, însă, instituită prin strategie obligația includerii reprezentanților comunităților minoritare în delegațiile oficiale ale municipiului sau în procesul de definire a agendei relațiilor internaționale, întrucât stabilirea componenței delegațiilor și a modalităților de reprezentare oficială a municipiului reprezintă atribuții ale autorităților publice locale exercitate în conformitate cu legislația în vigoare și cu obiectivele fiecărei acțiuni de cooperare. Totodată, Consiliul Consultativ al Minorităților Naționale poate constitui un cadru adecvat pentru dialog și formularea de propuneri privind valorificarea dimensiunii multiculturale și a rețelelor de cooperare dezvoltate de comunitățile minoritare, aceste contribuții urmând să fie analizate în cadrul proceselor de planificare și consultare desfășurate de administrația locală.
12.		Programele de educație și sensibilizare interculturală includ un ciclu anual de prezentări ale comunităților minorităților naționale timișorene în liceele și în facultățile din oraș, realizate de reprezentanți ai comunităților împreună cu specialiști, precum și o ofertă de cursuri de inițiere în limbile comunităților tradiționale, deschisă elevilor și studenților, indiferent de apartenența etnoculturală.	preluat	
13.		Primăria Municipiului Timișoara inventariază, împreună cu instituțiile culturale și cu organizațiile comunităților minoritare, busturile, statuile și operele de for public reprezentând personalități ale acestor comunități, aflate în	preluat cu modificări	La propunerea justificată a organizațiilor comunităților minoritare, în baza unor documentări prealabile și ținând cont de reglementările legale în materie, Primăria Municipiului Timișoara va analiza/evalua/decide, cu acordul deținătorilor,

		depozite sau în spații interioare ale instituțiilor, și asigură, cu acordul deținătorilor, amplasarea lor în spațiul public, inclusiv realizarea soclurilor și a lucrărilor conexe.		amplasarea unor opere de for public în spațiul public, inclusiv realizarea soclurilor și a lucrărilor conexe. Inventarierea operelor de for public (statui, busturi și altele asemenea) se va realiza de către organizațiile comunităților minoritare, cu sprijinul instituțiilor culturale.
14.		În termen de 12 luni de la adoptarea strategiei, Primăria Municipiului Timișoara inventariază intervențiile neautorizate sau neconforme realizate asupra monumentelor cu semnificație pentru comunitățile minoritare și propune, împreună cu Direcția Județeană pentru Cultură Timiș și cu organizațiile comunităților, măsurile de readucere la forma inițială. În același termen se soluționează și se comunică răspuns petițiilor privind monumentele, aflate nesoluționate la data adoptării strategiei.	nepreluat	Propunerea va fi avută în vedere în cadrul procesului de implementare a strategiei. Măsurile concrete, prioritățile de intervenție, termenele și responsabilitățile instituționale vor putea fi stabilite ulterior, în cadrul planurilor anuale de acțiune și al programelor sectoriale, după consultarea instituțiilor competente, inclusiv a Direcției Județene pentru Cultură Timiș și a altor actori relevanți. De asemenea, aspectele referitoare la monumentele și obiectivele de patrimoniu cu semnificație pentru comunitățile minoritare vor putea face obiectul unor analize și consultări specifice, în vederea identificării celor mai adecvate soluții de conservare, restaurare și valorificare, în funcție de situația juridică și tehnică a fiecărui obiectiv. În ceea ce privește petițiile aflate în curs de soluționare la data adoptării strategiei, acestea vor fi analizate și soluționate în conformitate cu procedurile și termenele prevăzute de legislația aplicabilă, fără a fi necesară includerea unei măsuri distincte în cadrul strategiei.
15.		Centrul de informare turistică al municipiului se dotează cu materiale de promovare și cu audioghid în limbile comunităților tradiționale ale orașului. Se editează și se distribuie broșuri în limbile minorităților care prezintă caracterul multietnic al orașului. Monumentele, instituțiile de cultură și lăcașurile de cult ale comunităților minoritare se includ în circuitele turistice oficiale ale orașului și în semnalistica turistică urbană.	preluat	
16.		Campaniile și programele educaționale includ o componentă dedicată protecției patrimoniului cultural, care urmărește conștientizarea responsabilității fiecărui cetățean privind	preluat	Aceste programe vor fi implementate de către organizațiile minorităților, organizații nonguverrnamentale, ISJ, ASEMT, CCD și alte instituții, trecute ca măsură nouă la Obiectivul strategic 1.2

		conservarea patrimoniului construit și memorial, realizată prin resurse digitale accesibile școlilor și publicului larg, cu valorificarea platformelor și inițiativelor deja existente la nivel local.		
17.		Se adaugă următorii indicatori: **OS1.3 (nou):** adoptarea regulamentului privind politica lingvistică locală; numărul de solicitări formulate și soluționate în limbile minorităților; procentul de conținut al paginii de internet a PMT disponibil multilingv; numărul de străzi, piețe și obiective inscripționate multilingv, raportat la planul aprobat; numărul de posturi cu competențe lingvistice certificate. **OS1.1:** numărul de morminte și monumente funerare inventariate și clasificate ca protejate; existența cadastrului digital al monumentelor memoriale ale minorităților; numărul de statui inventariate și puse sub protecția municipiului; numărul de personalități adăugate în Aleea Personalităților. **OS2.1:** valoarea investițiilor realizate în infrastructura instituțiilor de învățământ și cultură ale minorităților; numărul de obiective finalizate din programul multianual de investiții. **OS2.2:** procentul efectiv alocat liniei de finanțare dedicate, raportat la pragul minim asumat; numărul de finanțări multianuale acordate; numărul de decizii privind instituțiile de învățământ și de cultură ale minorităților pentru care a fost solicitat avizul organizațiilor reprezentative ale comunității, raportat la numărul total al acestora; numărul de cazuri în care autoritatea s-a îndepărtat de aviz și și-a motivat public decizia.	nepreluat	Strategia include deja indicatori prestabiliți. Totuși, indicatorii propuși vor fi luați în considerare la stabilirea măsurilor concrete și la elaborarea planurilor anuale de implementare a strategiei.
18.		Conținutul informativ — textual, audio, video și digital — expus în spațiul public, inclusiv plăcile și benzile inscripționate, codurile QR, platformele digitale asociate, materialele de realitate augmentată, filmele și înregistrările audio, care	nepreluat	Propunerile se regăsesc formulate în principiile strategiei – pag. 29-30, precum și în conținutul strategiei la descrierea măsurilor paginile 37, 39 ș.a.

		prezintă evenimente istorice la care au participat membri ai unei comunități minoritare ori care au afectat direct comunitatea, instituțiile sau lăcașurile de cult ale acesteia, se elaborează cu consultarea prealabilă și se supune validării **organizațiilor reprezentative ale comunității respective și, după caz, a cultului religios direct vizat**. Consultarea privește deopotrivă acuratețea faptelor, terminologia, denumirile proprii, traducerile și modul de reprezentare a rolului comunității. În cazul unor puncte de vedere divergente se aplică principiul multiperspectivității prevăzut la măsura 1.1.1, iar soluția reținută se motivează în scris. **Prevederile prezentei măsuri se aplică și proiectelor aflate în curs de implementare la data adoptării strategiei.**		

Nr. crt.	**Data primirii**	**Persoana/Organizația inițiatoare**	**Date de contact (cel puțin e-mail)**	**Textul propus de autoritatea inițiatoare**	**Conținut propunere/ sugestie/ opinie**	**Stadiu (preluată/ nepreluată)**	**Justificarea nepreluării**
	10.09.2026	**Filarmonica ”Banatul” Timișoara**	**office@filarmonicabanatul.ro**				

Nr. crt.	Textul propus de autoritatea inițiatoare	Conținut propunere/sugestie/ opinie	Stadiu (preluată/ nepreluat)	Justificarea nepreluării
1.		Completarea coloanelor de „Responsabilități” ale măsurilor indicate cu Filarmonica „Banatul”, alături de teatrele minoritare, Casa de Cultură a Municipiului Timișoara și Centrul de Proiecte.	preluat	
2.		Includerea explicită, în secțiunea despre patrimoniu și în descrierea măsurii 1.1.3, a patrimoniului muzical al comunităților	preluat	

		ca dimensiune distinctă, valorificabilă prin repertoriu simfonic, cameral și coral și prin arhiva digitală prevăzută la măsura 1.1.1.		
3.		Introducerea, în cadrul Direcției 1, a unei activități privind comisionarea și prezentarea în primă audiție de lucrări muzicale cu caracter intercultural, realizabilă prin Filarmonica „Banatul" în parteneriat cu compozitori și cu organizațiile comunităților.	preluat	
4.		Menționarea, la măsurile 1.2.1 și 2.1.2, a concertelor-lecție și a programelor educaționale construite în jurul tradițiilor muzicale ale comunităților locale, ca modalități de implementare, cu implicarea Filarmonicii.	preluat	
5.		Includerea Filarmonicii ca partener în măsurile direcției a treia, cu referire la programe comune cu ansambluri din orașele înfrățite și din rețeaua Orașelor Interculturale (Lublin, Porto, Karlsruhe, Palermo, Graz) și la conturarea unui „sezon intercultural" ca produs de identitate urbană și de atracție turistică.	preluat	
6.		Recunoașterea explicită a costurilor incrementale ale componentei de spectacol muzical și prevederea unei linii bugetare dedicate.	nepreluat	Propunerea privind instituirea unei linii de finanțare dedicate instituțiilor publice nu a fost inclusă în strategie, întrucât instituțiile publice beneficiază deja de finanțare din fonduri publice, prin bugetele aprobate conform prevederilor legale aplicabile.
7.		Includerea Filarmonicii „Banatul" în platforma comună de planificare și promovare a evenimentelor (măsura 1.2.2) și prevederea unui canal definit de dialog cu Consiliul Consultativ al Minorităților în privința programării interculturale.	preluat	
8.		Adăugarea unui indicator privind programele muzicale și de arte ale spectacolului cu caracter intercultural (număr de concerte tematice, coproducții inter-comunitare, prime audiții), completat, unde este posibil, cu un indicator calitativ de impact.	preluat	

Nr. crt.	**Data primirii**	**Persoana/Organizația inițiatoare**	**Date de contact (cel puțin e-mail)**	**Textul propus de autoritatea inițiatoare**	**Conținut propunere/ sugestie/ opinie**	**Stadiu (preluată/ nepreluată)**	**Justificarea nepreluării**
	17.09.2026	**Asociația Partida Romilor "Pro Europa"**	**office@aprpetm.ro**				

Nr. crt.	Textul propus de autoritatea inițiatoare	Conținut propunere/sugestie/ opinie	Stadiu (preluată/ nepreluată)	Justificarea nepreluării
1.		O anexă financiară multianuală, cu sume minime anuale, surse de finanțare, instituții responsabile și termene pentru fiecare măsură.	nepreluat	Strategia reprezintă documentul-cadru de stabilire a obiectivelor și direcțiilor de acțiune. Resursele financiare necesare implementării vor fi dimensionate ulterior aprobării strategiei de către Consiliul Local, în corelare cu bugetul local și cu programele anuale de investiții și activități aprobate conform prevederilor legale.
2.		O linie de finanțare distinctă și predictibilă pentru proiectele organizațiilor minorităților, cu criterii transparente și mecanisme care să asigure accesul organizațiilor comunitare mici.	preluat parțial	Măsura este deja reflectată în strategie prin propunerea includerii unei linii de finanțare dedicate proiectelor organizațiilor minorităților naționale - pag. 41, măsura 1.2.2., respectiv la pagina 44, măsura 2.1.2. Criteriile de finanțare, mecanismele de acces și măsurile care să asigure participarea organizațiilor comunitare mici vor fi stabilite de către Centrul de Proiecte cu consultarea specialiștilor din domeniu.
3.		Un capitol distinct privind comunitatea romă, corelat cu HG nr. 560/2022 și cu Planul local de acțiune pentru incluziunea romilor.	nepreluat	Obiectivul principal al strategiei transmisă spre consultare publică este în primul rând prezervarea și promovarea limbilor, tradițiilor, patrimoniului și expresiilor culturale, precum și promovarea și valorificarea diversității culturale ale comunităților etnice și minorităților naționale din municipiu. Aspectele propuse referitoare la incluziunea socială a comunității rome, respectiv cadastrarea și clarificarea situației juridice a locuințelor și terenurilor, accesul la utilități, prevenirea evacuărilor, sprijinul pentru obținerea actelor, precum și accesul nediscriminatoriu la locuințe sociale reprezintă măsuri din sfera politicilor sociale și a incluziunii socio-economice. Măsurile de natură socială și locativă destinate comunității rome sunt menținute în cadrul planurilor și programelor specifice de incluziune socială, respectiv prin Planul Local de Acțiune pentru Incluziunea Romilor, coordonat la nivelul municipiului de către Direcția de Asistență Socială. Totodată, comunitatea romă beneficiază de un cadru strategic distinct și complex, *HOTĂRÂRE nr. 560 din 28 aprilie 2022 pentru aprobarea Strategiei Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2022-2027,* care urmărește în mod integrat intervenții în domenii precum locuirea, educația, ocuparea forței de muncă, sănătatea și serviciile sociale.
4.		Un program pentru cartierul Kuncz privind cadastrarea și clarificarea situației juridice a locuințelor și terenurilor, sprijin pentru obținerea actelor, acces legal la utilități, prevenirea evacuărilor și soluții pentru familiile care nu pot dobândi titlu.	nepreluat	Idem 3

5.		Măsuri clare pentru accesul nediscriminatoriu al familiilor rome la locuințe sociale, inclusiv informare, sprijin pentru dosare și monitorizarea rezultatelor.	nepreluat	Idem 3
6.		Nominalizarea organizațiilor rome consultate și includerea reprezentanților acestora, alături de expertul local pentru romi și Grupul Local de Lucru, în implementare, monitorizare și evaluare.	preluat	Procesul de implementare, monitorizare și evaluare va fi desfășurat în parteneriat cu reprezentanții organizațiilor minorităților naționale, iar echipa responsabilă va fi desemnată ulterior aprobării regulamentului de organizare și funcționare a noului CCMN.
7.		Indicatori numerici și rezultate măsurabile, dezagregate pe comunități și domenii de intervenție.	nepreluat	Documentul include o serie de indicatori numerici asociați obiectivelor, care permit monitorizarea implementării măsurilor prevăzute. Pentru stabilirea unor ținte realiste și relevante, fundamentate pe resursele disponibile, pe responsabilitățile instituționale asumate și pe mecanismele de implementare, definirea unor rezultate măsurabile, detaliate și dezagregate pe comunități și domenii de intervenție, vor fi dezvoltate într-o etapă ulterioară, ulterior aprobării Strategiei de către Consiliul Local, consultărilor cu Consiliul Consultativ al Minorităților Naționale și după definitivarea planului multianual de implementare.
8.		Reconsiderarea perioadei de implementare a strategiei având în vedere că suntem la finalul anului 2026; corelarea cu alte strategii existente; cu începere din 2027.	preluat	Pe o perioadă de 5 ani, 2027-2032 – recomandarea a fost formulată în ședința publică din data de 23 septembrie 2026.

Nr. crt.	**Data primirii**	**Persoana/Organizația inițiatoare**	**Date de contact (cel puțin e-mail)**	**Textul propus de autoritatea inițiatoare**	**Conținut propunere/ sugestie/ opinie**	**Stadiu (preluată /nepreluată)**	**Justificarea nepreluării**
	17.09.2026	**Uniunea Sârbilor din România**	**usr.ccp@gmail.com**				

Nr. crt.	Textul propus de autoritatea inițiatoare	Conținut propunere/sugestie/ opinie	Stadiu (preluată/ nepreluată)	Justificarea nepreluării
1.		Dezvoltarea mecanismelor de finanțare predictibile pentru proiectele culturale, educaționale, de tineret și interculturale ale organizațiilor minorităților.	preluat parțial	Propunerea este deja reflectată în strategie prin includerea unei linii de finanțare dedicate proiectelor organizațiilor minorităților naționale (pag. 41, măsura 1.2.2.).

		Instituirea unei linii de finanțare dedicată proiectelor culturale, educaționale, de tineret și interculturale ale comunităților minorităților naționale, în cuantum de 15% (conform propunerii) din totalul liniilor de finanțare nerambursabilă gestionate de Centrul de Proiecte al Municipiului Timișoara. Analizarea posibilității utilizării unor mecanisme de finanțare multianuală, în condițiile legii.		
2.		În cadrul programelor municipale dedicate istoriei locale, patrimoniului și promovării identității interculturale a Timișoarei, contribuția comunității sârbe (ca de altfel, a tuturor comunităților etnice) să fie prezentată în mod sistematic și echilibrat. Solicitarea consultării organizațiilor minorităților etnice și a avizării de către acestea a materialelor ce urmează a fi expuse, a marcajelor multilingve, cât și a conținutului campaniilor de informare, conștientizare și educare privind patrimoniul comunităților minoritare. Consultarea trebuie să vizeze inclusiv corectitudinea informațiilor istorice, culturale și lingvistice. Consultarea cultelor religioase cu privire la patrimoniul religios, lăcașurile de cult sau dimensiunea religioasă a identității comunităților minoritare. Realizarea, în colaborare cu organizațiile reprezentative ale comunităților, a unei baze de date/documentări privind elementele de patrimoniu ale acestora.	preluat parțial preluat	Menționăm că, în cazul realizării unor programe dedicate istoriei și/sau patrimoniului, vor fi avute în vedere contribuțiile minorităților. Menționăm că documentarea și constituirea bazei de date privind patrimoniul comunităților minoritare pot fi realizate de către acestea, prin transmiterea către administrația locală a informațiilor și datelor relevante. Administrația locală va centraliza și va menține evidența acestora, în limita competențelor legale și a resurselor disponibile.
3.		**OS1.2. (Încurajarea relațiilor interculturale pozitive)** *Măsura 1.2.1. (Sprijinirea dezvoltării și implementării unor programe de educare și sensibilizare interculturală (sensibilizare lingvistică, respectiv cunoașterea culturii și istoriei minorităților*)	preluat	

		La nivelul unor minorități, există deja manuale școlare despre istoria minorităților respective, reprezintă o bază de pornire în implementarea măsurii.		
4.		**OS2.1 (Sprijinirea ecosistemului educațional și cultural al minorităților)** *Măsura 2.1.1 (Sprijinirea instituțiilor de învățământ și culturale ale minorităților)* Măsura va ține cont în mod obligatoriu de specificul unităților / secțiilor de învățământ în limbile minorităților, cât și de nevoile acestora, elementul principal fiind deficitul acut de personal didactic specializat. Acesta există atât la disciplinele care vizează istoria și cultura unei minorități, cât și disciplinele de bază predate în limba minorităților. Măsura trebuie corelată și cu alte măsuri adoptate la nivel central (acorduri interguvernamentale, de ex. HG 256/21.03.2024), etc.	preluat	În ceea ce privește facilitarea dialogului și a cooperării între comunitățile minoritare, unitățile de învățământ și instituțiile/autoritățile competente, în vederea identificării unor soluții pentru sprijinirea învățământului în limbile minorităților și pentru diminuarea deficitului de cadre didactice specializate, administrația locală poate avea rol de inițiator și facilitator al dialogului, prin reunirea factorilor relevanți la aceeași masă, precum și prin furnizarea și centralizarea informațiilor necesare identificării unor soluții, în limita competențelor legale.
5.		*Măsura 2.1.2 (Încurajarea diversificării ofertei educaționale non-formale și culturale în limbile minorităților*) Solicităm ca, în implementarea măsurii să fie avute în vedere în mod concret programe destinate comunităților etnice pentru copii și tineri, care să includă: • cursuri de limbă maternă; • ateliere de lectură și activități culturale; • activități educaționale non-formale; • programe de mentorat și transmitere inter-generațională; • activități de cunoaștere a istoriei și tradițiilor comunităților de origine. Dezvoltarea unui program municipal destinat tinerilor aparținând comunităților minoritare, cu activități privind: • păstrarea și promovarea limbii și culturii comunitare; • cunoașterea istoriei locale;	preluat	Menționăm că activitatea poate fi realizată în colaborare cu ASEMT, ISJ și unitățile de învățământ.

		• transmiterea tradițiilor; • voluntariatul; • participarea civică; • proiecte comune între tinerii diferitelor comunități.		
6.		**OS2.2 (Întărirea capacității comunităților și organizațiilor minorităților)** *Măsura 2.2.1. (Sprijinirea dezvoltării organizațiilor comunităților minoritare*) Instituirea unor proceduri transparente și nediscriminatorii de acces la spațiile municipale disponibile pentru desfășurarea activităților culturale, educaționale, comunitare și de tineret.	preluat	Măsura este deja implementată. Accesul la spațiile municipale destinate activităților culturale, educaționale și de tineret se realizează în baza unor criterii și condiții de utilizare stabilite, iar gestionarea acestor spații pentru comunitate este asigurată de Centrul de Proiecte al Municipiului Timișoara. Prin urmare, există deja un cadru de utilizare a spațiilor, aplicabil în mod transparent și nediscriminatoriu.
7.		*Măsura 2.2.2. (Facilitarea implicării organizațiilor comunităților minoritare în procese decizionale*) Se va ține obligatoriu cont de procentul de reprezentativitate în cadrul etniei respective (de exemplu, o asociație cu 20 de membri nu poate avea aceeași reprezentativitate ca și o organizație cu 400-500 de membri). Este esențial ca menționatul Consiliu Consultativ al Minorităților Naționale să nu aibă doar un rol formal; În cazul extinderii Consiliului cu reprezentanți ai noilor comunități minoritare din oraș, sugerăm găsirea unei denumiri alternative pentru acesta. Rapoartele de monitorizare să prezinte reprezentanților organizațiilor comunităților minoritare stadiul măsurilor referitoare la: patrimoniu, limbile comunităților minoritare, educație, cultură, tineret, sprijinirea organizațiilor, participarea comunităților la procesele decizionale. Definirea și raportarea la indicatori care să permită evaluarea concretă a impactului măsurilor asupra comunităților.	nepreluat	Aspectele referitoare la reorganizarea Consiliului Consultativ al Minorităților Naționale (CCMN), inclusiv componența, criteriile de reprezentare, modul de funcționare și rolul acestuia în procesul decizional, vor fi analizate și stabilite la momentul realizării efective a reorganizării, după aprobarea Strategiei. Indicatorii vor fi adaptați în conformitate cu planul anual de implementare al strategiei.
8.		**OS3.2 (Promovarea Timișoarei interculturale ca destinație turistică)** *Măsurile 3.2.1 și 3.2.2*	preluat	Propunerile privind realizarea și promovarea unor trasee interculturale și transfrontaliere se înscriu în aria de activitate a Organizației de Management al Destinației Timișoara (OMD Timișoara/Visit Timișoara), structură responsabilă de promovarea

		Dezvoltarea unui traseu intercultural permanent al Timișoarei, care să includă obiective reprezentative pentru comunitățile etnice istorice ale orașului, iar informațiile să fie disponibile în format multilingv și, după caz, prin instrumente digitale și coduri QR. Promovarea unor conexiuni și trasee culturale transfrontaliere care să pună în valoare legăturile dintre Timișoara și localitățile din țările vecine prin proiecte culturale, educaționale și turistice comune. Solicitarea ca materialele publice realizate de Municipiul Timișoara și care prezintă istoria, cultura, patrimoniul, personalitățile sau instituțiile unei comunități minoritare să fie elaborate, după caz, cu consultarea organizațiilor reprezentative ale comunității respective. Reflectarea echilibrată a evenimentelor și perioadelor istorice sensibile pentru fiecare comunitate, cu consultarea organizațiilor reprezentative ale acesteia, în vederea asigurării unei prezentări corecte și echilibrate.		turistică a destinației Timișoara, inclusiv la nivel național și internațional.